Nieprawidłowe funkcjonowanie społeczne dzieci i młodzieży

„Jeśli moje dziecko…,

to czy to jest normalne?

A może mu to przejdzie”?

1. Jak długo należy karmić dziecko piersią?
2. Jak długo dziecko może spać z rodzicami?
3. Od kiedy dziecko powinno samo odrabiać lekcje?
4. Kiedy dziecko może samo chodzić do szkoły?
5. Jak dużo czasu dziecko może spędzać przy komputerze?
6. Jak często nastolatek powinien spotykać się ze znajomymi?

To tylko kilka przykładowych pytań, na które rodzice często szukają odpowiedzi. Odpowiedzi szukają zarówno wśród znajomych, rodziny a także wśród innych, bardziej „doświadczonych” rodziców, ostatecznie często pytają o to w gabinecie psychologa. Bazując na doświadczeniach innych rodziców, czasem można uzyskać poradę, nie rzadko w formie pouczenia, co powinni zrobić. Natomiast u psychologa nie uzyskamy jednoznacznej odpowiedzi, za to usłyszymy, że „to zależy”. Zależy to od wielu czynników, które się ze sobą wzajemnie przeplatają. W przypadku oceny funkcjonowania dzieci lub nastolatków potrzebna jest znajomość **prawidłowości rozwojowych**:

- wiedza o typowych procesach rozwoju w poszczególnych fazach życia (m.in. zadaniach rozwojowych; ważne jest to, czego oczekujemy od dziecka na danym etapie życia);
- wiedza o mechanizmach rządzących rozwojem;
- wiedza o czynnikach wspierających rozwój;
- wiedza o czynnikach ryzyka.

Czym jest zmiana rozwojowa? W każdym okresie życia człowiek **realizuje zadania rozwojowe** i **doświadcza kryzysów rozwojowych** będących efektem oddziaływania różnych czynników. Pozytywne rozwiązywanie kryzysów i wypełnienie zadań prowadzi do zmiany rozwojowej, brak rozwiązania może rzutować na problemy w przyszłości bądź może zablokować kolejne etapy rozwoju. Przebieg procesu rozwoju i osiągane efekty to rezultat dynamicznej interakcji między jednostką a otoczeniem. W każdym okresie życia zmiany rozwojowe dotyczą trzech sfer, ściśle powiązanych, gdzie każda **zmiana w jednym pociąga za sobą zmianę w pozostałych:**

- sfera **biologiczna** (sprawność fizyczna, związana z funkcjonowaniem ciała)
- sfera **społeczna** (kompetencje społeczne, relacje)
- sfera **psychiczna** (umysłowa; czyli kompetencje osobiste, poznawcze, emocjonalne i motywacyjne)

Związek z tym, co się dzieje we wczesnym dzieciństwie przekłada się na funkcjonowanie w całym życiu. Jeśli podstawowe potrzeby dziecka są zaspakajane, dziecko rozwija schematy adaptacyjne.

- Szczęśliwe dziecko **->** szczęśliwy dorosły.
- Ufające innym dziecko **->** odpowiedzialny dorosły (bez nadmiernej kontroli).
- „Nabawione dziecko” **->** kompetentny dorosły.
- Obdarzane zaufaniem dziecko **->** szanujący innych dorosły.

Jeżeli potrzeby dziecka nie są zaspakajane rozwija ono schematy nieadaptacyjne, które są przydatne w dzieciństwie, ale zaburzają funkcjonowanie w dorosłym życiu.

Zaniechanie/ zaniedbanie i zaspokajanie tylko biologicznych potrzeb (brak kontaktu psychicznego, żadnych rozmów, żadnego przytulenia, głaskania).

Pierwsze 10 lat życia - decyduje o wszystkim…

- O stosunku do siebie.
- O stosunku do innych ludzi .
- O tym czy dziecko wie, że są normy/ uczy się je przestrzegać.

Zalecenie dla rodziców: 10 min dziennie codziennie porozmawiajmy z dzieckiem o tym, jak minął dzieńJ a nie pytajmy tylko o to, jakie zdobył oceny. Dbajmy o relacje już od najwcześniejszych lat.

Opracowała: Kinga Rogozińska – Paczesna